

Ο ΜΕΝΤΩΡ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΔΙΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ο ΜΕΝΤΩΡ, Χρονογραφικό και Ιστοριοδιηγητικό Δελτίο της ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας,
ἐκδίδεται τὸν Ἀπρίλιο, Ἰούνιο, Ὀκτώβριο καὶ Δεκέμβριο κάθε ἔτους
μὲ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ:

Πρὸς τοὺς Ἐταίρους: 81-85 • Β. Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΥ, Νικόλαος Παπαχαιζής: 86-92 •
Β. Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΥ, Βραχὺ χρονικὸ τοῦ 2002: 93-95 • Οἱ ἀπόντες τοῦ 2002: 95 •
Δωρεά: 95 • Πρακτικὸ Συνεδριάσεως τῆς Ἑκτάκτου Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς ἐν
Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας: 96-99 • Περιεχόμενα τοῦ δέκατου πέμπτου
τόμου τοῦ *Μέντορος*: 100.

Ἐκδοτικὴ φροντίδα Ἡλέκτρας Ἀνδρεάδη

ISSN 1105-7181

© Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, Πανεπιστημίου 22, 106 72 Ἀθήνα, Fax (210) 3644 996

Ο ΜΕΝΤΩΡ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΔΙΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ • ΤΕΥΧΗ 64-65 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2002

Πρὸς τοὺς Ἐταίρους

Τὸ τεῦχος τοῦτο τοῦ Μέντορος κυκλοφορεῖται μὲ καθυστέρηση καὶ εἶναι, ὡς πρὸς τὴν ἀρίθμηση, διπλό. Μὲ αὐτὸ κλείνει ὁ δέκατος πέμπτος χρόνος τῆς ἀνελλιποῦς ἔκδοσός του. Ἡ αἰτία τῆς καθυστέρησης οὔς εἶναι γνωσὴ. Εἶναι ἡ ὅλη περιπέτεια τῆς Ἐταιρείας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ βασικότερο σύμπτωμα τῆς ἀλλαγῆς πού ἔχει συντελεσθεῖ στὴ συνείδηση μερικῶν Ἑλλήνων γιὰ τὴ σημασία, τὴν ἀξία καὶ τὴ θέση στὴ ζωὴ μας τοῦ ἑλληνικοῦ παρελθόντος.

Σκοπὸς τοῦ περιοδικοῦ ἦταν, καὶ εἶναι, ἡ ἐνημέρωση τῶν Ἐταίρων πάνω στὰ θέματα τῆς Ἐταιρείας, καὶ ἀκόμη ἡ ἐξωτερίκευση σκέψεων καὶ ἀρχῶν πού ἀφοροῦν τὸ ἑλληνικὸ παρελθόν, τὸ μνημειακό, τὸ ἀρχαιολογικὸ καὶ τὸ ἱστορικὸ. Ὡς πρὸς τὸ ἱστορικὸ παρελθόν, ἡ ἔκτασή του στὸν Μέντορα εἶναι περιορισμένη σὲ αὐτὸ πού ἀφορᾷ κυρίως τὴν ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία, τὴν ἔρευνα τοῦ τρόπου ἀποκάλυψης τῶν μνημείων τοῦ τόπου μας καὶ τὴν περιγραφή τῶν ἀνθρώπων πού ἐργάστηκαν γιὰ τὰ μνημεῖα, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴ συγγμὴ τῆς Παλιγγενεσίας, ἀπὸ τὸ 1821. Οἱ ἄνθρωποι αὐτῆς τῆς μοναδικῆς ἐποχῆς, ἄνθρωποι ὅπως οἱ πολλὸ κοιντοὶ μας τοῦ 1940, εἶναι οἱ Ἀρχηγέτες τῆς Ἐταιρείας καὶ τοὺς τιμοῦμε μ' ἕναν τρόπο ἐπιδιώκοντας ἀπαρέγκλιτα τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ πού

είχαν όρίσει για την Έταιρεία. Σε πολλούς φαίνονται όλα αυτά ως ουτοπικά, άπαρχαιωμένα και άνεδαφικά. Πιστεύουν ότι ή σύγχρονη κοινωνία δέν τὰ επιθυμεί, δέν τὰ χρειάζεται.

Η Άρχαιολογική Έταιρεία με τὸ έργο της και με τὰ πρόσωπα πὸν τὴ σήρηξαν – τὸς Έταίρους – αντιπροσωπεύει σήμερα ένα ιδανικό πὸν άπορρίπτεται από εκείνους οί όποιοι νομίζουν ότι οί πράξεις και τὰ πράγματα μπορούν νὰ αναπληρωθοῦν από τὸ εἶδωλό τους. Τὸ εἶδωλο αυτό έχει ποικίλες όνομασίες: ανένεωση, έκουγχρονισμός, νέο αίμα, αλλαγή, μεταρρύθμιση. Δέν έχει όμως υπόσταση, δηλαδή δέν λέγεται οὐ τί συνίσταται αυτό τὸ νέο πὸν επαγγέλλονται. Τὰ νέα πράγματα δέν εἶναι αναγκαίως και καλά. Από τὴν ιστορία γνωρίζουμε ότι οί βίαιες πολιτικές και κοινωνικές καινοτομίες προκάλεσαν πολλές φορές καταστροφές και μεταλλάξεις, και τούτο γιατί οί νεωτερισμοὶ δέν απέβλεπαν στην βελτίωση τῆς ζωῆς τῶν ανθρώπων αλλά στην επιβολή τῆς μιᾶς θελήσεως.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς παράλογης πολύμηνης περιπέτειας τῆς Έταιρείας έμφανίστηκαν νέα στοιχεία τὰ όποια με άρνητικό τρόπο προσπάθησαν νὰ παρουσιάσουν όχι μιὰ νέα, καλύτερη, άποψη για τὸ έργο πὸν έχει νὰ επιτελέσει ή Έταιρεία, αλλά νὰ επιβάλουν τὴν άποψη ότι ή Έταιρεία ταντίζεται με τὰ στοιχεία αυτά.

Η βελτίωση τῶν πραγμάτων στην Ελλάδα, και κατ' επέκταση στην άρχαιολογία, δέν εξαρτᾶται από τὸ πόσο καλὸς ή κακὸς εἶναι εκείνος πὸν τὰ χειρίζεται αυτή τὴ στιγμή, αλλά από τὸ αν τὸ πρόσωπο πὸν θέλει νὰ τὰ διορθώσει έχει τις κατάλληλες ιδέες και τίς, άποδεδειγμένες, από τὸ προσωπικό του έργο, ικανότητες πὸν απαιτοῦνται για νὰ εφαρμόσει με επιτυχία τις ιδέες του.

Άλλά οὔτε ιδέες προβλήθηκαν οὔτε ικανότητες άποδείχτηκαν, και οὔτε ήταν δυνατόν. Γιατί τὸ τοπίο ήταν ψεύτικο, σκηνοθετημένο, μιὰ όλογραφία, μιὰ εἰκονική πραγματικότητα. Δέν διαπνεόταν από τὸ πνεῦμα τῆς άφοσίωσης πρὸς τὸς θεσμούς, πρὸς τὸν τόπο, πρὸς τὰ μνημεῖα και προπαντὸς πρὸς τὴν ἴδια τὴν Έταιρεία. Κυριαρχοῦσε σ' αυτό ὁ στείρος άτομομοδὸς με κύριο όπλο τὴν άρνηση τοῦ προφανοῦς. Η Έταιρεία, ὁ τόπος έχουν ανάγκη από «τὰ μεγάλα, τὰ ελεύθερα, τὰ γενναῖα, τὰ δυνατὰ». Αὐτὰ δέν άκούστηκαν. Όλα έγιναν μίζερα, χωρὶς πίστη σ' ένα σκοπό, πὸν δέν υπήρχε, χωρὶς θητεία σὸν γενικό αλλά έπειτα από μακρότατη δουλεία σὸν άτομικό.

Ἐχει πολλές φορές εἰπωθεῖ ὅτι ἡ Ἑταιρεία ἔχει ὡς σκοπὸ ἐκεῖνον ποὺ καθόρισαν οἱ ἰδρυτές της πρὶν ἀπὸ 165 χρόνια. Ὁ σκοπὸς της εἶναι ἡ ἀποκάλυψη, ἡ προστασία, ἡ μελέτη καὶ ἡ δημοσίευση τῶν ἑλληνικῶν μνημείων, καθὼς καὶ ἡ ἐνίσχυση τοῦ ὑπὲρ τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ ἐνδιαφέροντος. Ὁ σκοπὸς αὐτὸς εἶναι πολὺ μεγάλος καὶ δυσβάσταχτος καὶ δὲν ἐπιδέχεται βελτίωση γιατί περιέχει τὸ μέγιστον. Δὲν ἐπιδέχεται ἀκόμη οὔτε τροποποίηση. Γνωρίζουμε φυσικὰ ὅτι μὲ τὸν καιρὸ ἀλλάζουν τὰ μέσα μὲ τὰ ὁποῖα ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ. Σήμερα ἐκτὸς ἀπὸ τὰ χαρτία τοῦ Πιπιάκη καὶ τοῦ Κουμανούδη, μεταχειριζόμεθα καὶ τοὺς τελειότερους ἠλεκτρονικοὺς ὑπολογιστές, ὁ σκοπὸς μας ὁμως δὲν ἀλλάζει. Ἄν ἄλλαξε, ὅπως ἐπιδιώχθηκε, αὐτὸ ποὺ θὰ προέκυπτε δὲν θὰ ἦταν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία, ἀλλὰ κάτι ἄλλο. Ἐνα κατασκεύασμα, μὲ πολλὴ λάμψη, πολλὴ κίνηση, πολλὴ καθημερινὴ κοσμικότητα, ἕνα μεγάλο κενὸ στὴ θέση τοῦ ἐθνικοῦ μνημείου ποὺ ὀνομάζεται Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία, στὴ θέση τοῦ ἀνεκτίμητου, τοῦ ἀμύθητου ἔργου της.

Εἶναι φυσικὸ νὰ ὑπάρχουν πολλές καὶ διάφορες ἀπόψεις γιὰ τὰ πράγματα, γιὰ τὸ παρελθόν, γιὰ τὰ μνημεῖα· γιὰ τὴ θέση τους στὴ ζωὴ μας καὶ γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ τὰ διαχειριζόμεθα. Ἡ Ἑταιρεία ἔχει, ἀπὸ πολὺ παλιά, τὴ δική της ἄποψη τὴν ὁποία ἐφαρμόζει ἀκολουθώντας πολλές φορές ἕνα μοναχικὸ δρόμο. Ἐὰν κάποιος ἢ περισσότεροι διαφωνοῦν μὲ τὴν πορεία τῆς Ἑταιρείας, ἔχουν δηλαδὴ διαφορετικὲς ἀπόψεις γιὰ τὸ τί εἶναι ὠφέλιμο στὸν τόπο, ποὺς τοὺς ἐμποδίζει νὰ τὲς ἐφαρμόσουν, ποὺς τοὺς ἐμποδίζει νὰ ἰδρῦσουν τὴν «Νέα Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία» καὶ ἀπαλλαγμένοι ἀπὸ ἕνα παρελθὸν ποὺ δὲν ἐγκρίνουν, ἢ ποὺ τοὺς βαραίνει, νὰ προχωρήσουν στὴ δημιουργία ἐκείνου ποὺ νομίζουν ὅτι ἔχει ἀνάγκη ὁ τόπος ἢ ποὺ ἀρμόζει στὴ νοοτροπία τους, στὴν ἰδιοσυγκρασία τους; Ὁ χῆρος τῶν ιδεῶν εἶναι ἀπέραντος· γιατί ἔπρεπε νὰ γκρεμίσουν αὐτὸ ποὺ ὑπάρχει, ποὺ θάλλει, ποὺ παράγει, καὶ στὴ θέση του, καὶ μὲ τὴν περιουσία του, νὰ χτίσουν κάτι ἄλλο διαφορετικὸ ποὺ θὰ ταιριάζει μόνο σ' αὐτούς; (Γιὰ παλαιότερη πρόταση ἀλλαγῆς τῆς Ἑταιρείας βλ. ΕΔΑΕ 9, 1990, 8.)

Μέσα στὸ θολὸ καὶ ἀποπνηχτικὸ τοπιὸ δὲν ἀκούστηκε ἡ ἀπάντηση στὸ γιατί αὐτό. Ὁ λόγος εἶναι γνωστός, δὲν ὑπῆρχε ἀπάντηση καὶ οὔτε ὑπάρχει.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία γεννήθηκε σὲ μιὰ μεγάλη ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία οἱ ιδέες εἶχαν θέσῃ στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Ἄρχισε τὸν δρόμο της ἔχοντας ὡς ἰδρυτὲς τοὺς ἀγωνιστὲς τοῦ '21, σννομήλικους τοῦ Κάλβου καὶ τοῦ Σολωμοῦ, καὶ ὡς συνεχιστὲς τους τὸν Βιζυηνό, καὶ τὸν Παλαμᾶ. Ἡ ἱστορία της εἶναι ἀναπόσπαστο μέρος τῆς ἱστορίας τῆς νέας Ἑλλάδος τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ ἓνα μεγάλο πνευματικὸ καὶ ἐπιστημονικὸ κεφάλαιο ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ γράφεται. Γιατὶ θέλησαν νὰ τερματιστεῖ μεσοστρατὶς μία πορεία ἐνδόξη, ὠφέλιμη, χωρὶς νὰ ὑπάρχει τίποτε ἀνάλογο καὶ ἰσάξιο ποὺ θὰ γέμιζε τὸ κενό; Ἀπάντηση ὅμως ποὺ θὰ ἐξηγήσει τὸν παραλογισμὸ δὲν θὰ ὑπάρξει.

Τοὺς τελευταίους μῆνες ἀκούστηκαν πολλὰ σκοπίμως ἀνακριβῆ, ἀνιστόρητα, ἢ ἀνεδαφικὰ γιὰ τὴν Ἐταιρεία, γιὰ τὴ σημερινὴ μορφή της καὶ γιὰ κείνην ποὺ ἔπρεπε νὰ ἔχει. Ὅλοι ὅμως πρέπει νὰ γνωρίζουν, ὅτι ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία εἶναι σύλλογος φιλαρχαίων μὲ τὴν ἐνρύτερη καὶ ὑψηλότερη ἔννοια. Δὲν ἀποτελεῖ ἐπαγγελματικὸ σωματεῖο τῶν ἀρχαιολόγων οὔτε συνδικαλιστικὸ ὄργανο ποὺ ἔχει ὡς σκοπὸ τὴν προστασία κεκτημένων ὑλικῶν ἀγαθῶν ἢ τὴν αὐξήσῃ τους. Τὴν Ἐταιρεία ἀπαρτίζουν οἱ Ἐταῖροι της, πρόσωπα διακεκριμένα σὲ διάφορες ἐπιστῆμες, τέχνες, ἐπαγγέλματα, καθὼς καὶ σημαντικοὶ παράγοντες τῆς κοινωνίας, πρόσωπα διαφόρων εἰδικοτήτων, γιὰ τὴν ἐκλογή τῶν ὁποίων ἓνα εἶναι τὸ κύριο κριτήριο. Ὅτι μὲ τὴν ἐν γένει σίαση τους ἀπέναντι σιὰ μνημεῖα τοῦ παρελθόντος καὶ μὲ τὶς ἀπόψεις ποὺ ἐκφράζουν γι' αὐτὰ, ἢ παρουσία τους στὴν Ἐταιρεία θὰ εἶναι γενικότερα ὠφέλιμη σιὰ Ἰδρυμά μας κατὰ τὴν ἐπιδίωξη τοῦ σκοποῦ του.

Ἐπειδὴ ἐκφράστηκε, ὡς μομφή, τὸ ὅτι δὲν εἶναι μέλη τῆς Ἐταιρείας ὅλοι οἱ ἐπαγγελματικῶς ἀσχολούμενοι μὲ τὴν ἀρχαιολογία, μέλη τῆς Ὑπηρεσίας, διδάσκοντες σιὰ Πανεπιστήμια, ἔκτακτοι ἀρχαιολόγοι, πτυχιούχοι ἀρχαιολογίας, διευκρινίζεται ὅτι τὸ Συμβούλιο δὲν καλεῖ κανέναν νὰ γίνῃ μέλος τῆς Ἐταιρείας. Ἡ ἱστορία τῆς Ἐταιρείας εἶναι γνωστὴ, διότι ἀπὸ μακροῦ ἔχει γραφεῖ – καὶ οἱ Ἕλληνες ἀρχαιολόγοι, οἰασοδήποτε εἰδικότητος, ὀφείλουν νὰ τὴν ἔχουν διαβάσει. Εἶναι ἄλλωστε προσιτή. Ὅποιος γνωρίζει λοιπὸν τὴν ἱστορία της καὶ συμμερίζεται τοὺς σκοποὺς της μπορεῖ νὰ τὴν βοηθήσει μὲ τὸν τρόπο ποὺ νομίζει, ζητῶντας βέβαια ὁ ἴδιος, ὄχι ἐπειδὴ ἔχει κάποια ἐπαγγελματικὴ ιδιότητα, ἀλλὰ ὡς

φιλάρχαιος, καὶ ἐπειδὴ ἐνστερνίζεται τὸ ὄραμά της, νὰ γίνῃ Ἐταῖρος.

Τὴν διοίκηση πάντως τῆς Ἐταιρείας ἀποτελοῦν, κατὰ πλειονότητα, ἀρχαιολόγοι. Ὅποιος διατρέξει τοὺς πίνακες τῶν Συμβουλίων τοῦ παρελθόντος θὰ διαπιστώσῃ ὅτι οἱ ἀριστεῖς τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας ὑπῆρξαν Γραμματεῖς τῆς Ἐταιρείας καὶ μέλη τοῦ Συμβουλίου της. Οἱ κορυφές τῆς νομικῆς ἐπιστήμης ὑπῆρξαν πρόεδροί της.

Ἡ ζωνιάνια καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς Ἐταιρείας ὀφείλεται ἀκριβῶς σὺν ὅτι οἱ Ἐταῖροι της ἔχουν ποικιλία ἐπαγγελματικῶν ἀπασχολήσεων ἀλλὰ καὶ ἓνα κοινὸ στοιχεῖο πρὸς τοὺς συνδέει, τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν ἀγάπη γιὰ τὸ ἑλληνικὸ παρελθὸν καὶ τὰ μνημεῖα. Δὲν ἔγινε ἡ Ἐταιρεία ποτὲ κτήμα μιᾶς μερίδας μόνο, ὅπως συνέβη μὲ κάποιες ἄλλες ἑταιρεῖες, οἱ ὁποῖες ἔχουν χάσει τὸν ἐπιστημονικὸ χαρακτήρα τους καὶ φθίνουν.

Τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας εἶναι ὅτι ἀκτινοβολεῖ σ' ὀλόκληρη τὴν ἑλληνικὴ κοινωνία, καὶ ἡ ἠθικὴ συνδρομὴ τῶν Ἐταίρων σὺν ἔργῳ της εἶναι ἀνιδιοτελεῖς καὶ ἀνυπόκριτη. Ἡ μόνη ἐπιθυμία τους, ὅταν βοηθοῦν τὴν Ἐταιρεία, εἶναι ἡ πρόοδος τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης, ἡ προστασία τῶν μνημείων καὶ ἡ ἐνίσχυση τοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴ διάδοση γνώσεων γιὰ τὸν ἀρχαῖο κόσμον. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε, ὅτι σκοπὸς τῆς Ἐταιρείας δὲν εἶναι μόνον οἱ ἀνασκαφές καὶ οἱ δημοσιεύσεις, μὲ τις ὁποῖες ἄλλωστε ἀσχολοῦνται καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία καὶ τὰ πανεπιστήμια. Ἐνας ἐξ ἴσου σημαντικὸς σκοπὸς της, καὶ αὐτὸ δὲν μποροῦν νὰ τὸ κάνουν οὔτε ἡ Ὑπηρεσία, οὔτε τὰ πανεπιστήμια, εἶναι νὰ ἀγκαλιάσῃ τὴν ἑλληνικὴ κοινωνία, νὰ διαδώσῃ σ' αὐτὴν τὴν ἀγάπη γιὰ τὸν ἀρχαῖο πολιτισμὸ καὶ νὰ ἔχει ὡς μέλη της φιλαρχαίους πρὸς νὰ μετέχουν ἐνεργὰ σ' αὐτὸ τὸ σημαντικὸ ἔργο.

Ἀλλὰ, ὅπως εἶναι κοινωνικῶς φυσικὸ, καμιά φορὰ σὲ μερικοὺς Ἐταῖρους κυριαρχοῦν ἰδιότυπα προσωπικὰ κριτήρια γιὰ τὸ τί ὠφελεῖ τὴν Ἐταιρεία καὶ τὸν τόπον. Τότε δημιουργοῦνται κρίσεις ἀπὸ τις ὁποῖες ἄλλοι προσπαθοῦν νὰ ἐπιωφεληθοῦν. Πάντοτε ὅμως οἱ ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ προσωπικὲς ἐμπάθειες, σὴν πλειονότητά τους, Ἐταῖροι φροντίζουν ὥστε ἡ Ἐταιρεία νὰ βρῆκεν τὸν δρόμον της, αὐτὸν τὸν εὐθύ, πρὸς ἀκολουθεῖ ἐδῶ καὶ 165 χρόνια.

B.X.II.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΧΑΤΖΗΣ

(1912 - 19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2002)

Ὁ ἀπὸ τοῦ 1982 Ἑταῖρος Νικόλαος Παπαχατζῆς ἀπέθανε στὶς 19 Ἰουλίου. Ἀνήκε στὴν γενιὰ ἐκείνη τῶν ἀρχαιολόγων ποὺ ἔβλεπαν τὸν ἀρχαῖο ἑλληνικὸ κόσμον ἐνιαῖο.

Εἶχε γεννηθεῖ στὰ Φάρσαλα τὸ 1912 καὶ πολλὲς μελέτες του ἀφοροῦν θέματα τῆς θεσσαλικῆς ἀρχαιολογίας. Τὰ παιδικὰ του χρόνια ἔζησε στὸν Βόλο καὶ σπούδασε κλασικὰ γράμματα καὶ ἀρχαία τέχνη στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης τὸ ὁποῖο, ἰδρυμένο τὸ 1925, ἄρχισε νὰ λειτουργεῖ τὸ 1926-27. Ἐχοντας ὡς καθηγητὲς προσωπικότητες ὅπως ὁ Γ. Σωτηριάδης, ὁ Μ. Τριανταφυλλίδης, ὁ Στ. Κυριακίδης, ὁ Ν. Παπαδάκης, ὁ Κ. Ρωμαῖος, ὁ Ἰ. Κακριδῆς, ὁ Χ. Χαριτωνίδης, ὁ Ἀ. Δελμοῦζος, ὁ Γ. Ἀποστολάκης, ἀνάλογα διαμορφώθηκε ἡ ἐπιστημονικὴ του σκέψη καὶ μέθοδος. Σήμερα ἡ τάση ἀλλὰ καὶ ἡ ἀδυναμία τῆς ἀρχαιολογίας εἶναι ἡ ὑπερβολικὴ ἐξειδίκευση καὶ ἡ μελέτη τῆς γίνεται χωρὶς τὴν ἐπισημότητα τοῦ ἀρχαίου κόσμου, γιὰ τὴν κτήση τῆς ὁποίας εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἀναστροφή μὲ τὴν ἀρχαία γραμματεία. Μὲ δασκάλους λοιπὸν ὅπως ὁ Νικόλαος Παπαδάκης καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Ρωμαῖος καὶ μὲ κινητήριον δύναμιν τὴν ἐπιστημονικὴν περιέργειαν καὶ τὴν ἀκάματην ἐργατικότητα, ὁ Ν. Παπαχατζῆς ξεπέρασε τὶς βιοτικὲς του μέριμνας καὶ ἀφιερώθηκε στὴν ἐπιστήμην τῆς ἀρχαιολογίας, στὴν εὐρύτερην τῆς ἔννοια.

Ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον ἀποφοίτησε τὸ 1936 καὶ προσλήφθηκε ὡς ἔκτακτος στὸ Μουσεῖο τοῦ Βόλου. Ἡ δικτατορία, ὁ πόλεμος καὶ ἡ Κατοχὴ δὲν τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ σταδιοδρομήσῃ στὴν Ὑψηροσίαν, ὁ τελευταῖος διαγωνισμὸς τῆς ὁποίας πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμον εἶχε γίνῃ τὸ 1936 καὶ ὁ ἐπόμενος τὸ 1942. Ἐχοντας καὶ παιδαγωγικὰς τάσεις, ἀσχολήθηκε κατὰ τὸ τέλος τῆς Κατοχῆς μὲ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν, ὡς συνεργάτης τῆς Ρόζας Ἰμβριώτη στὸ «Παιδαγωγικὸν Φροντιστήριον» ποὺ εἶχε ἰδρύσει ἡ Κυβέρνησις τῆς «Ἐλεύθερης Ἑλλάδας» καὶ ὀργανώσεις τῆς Ἀντίστασης, στὸ χωριὸν Τύρνα, στὶς πλαγιὰς τοῦ βουνοῦ Κόζιακα, δυτικῶς τῶν Τρικάλων, σὲ ὑψόμετρο 860 μ. (κάτοικοι τὸ 1940 707, τὸ 1991 440).

Ὁ Νικόλαος Παπαχατζῆς (1912-2002).

Μετὰ τὴν Κατοχή, τὸ 1948, διορίστηκε ὡς φιλόλογος στὸ κολλέγιο «Ἀνατόλια» τῆς Θεσσαλονίκης, στὸ ὁποῖο ὑπηρέτησε ἕως τὸ 1972. Ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια παράλληλα πρὸς τὰ ὑπηρεσιακὰ καὶ διδακτικά του καθήκοντα ἐρευνοῦσε, καὶ ἔγραφε μελέτες πού τύπωνε μὲ δικές του δαπάνες. Ἡ πρώτη χρονολογεῖται στὸ 1937, ἡ δεύτερη δέκα χρόνια ἀργότερα, τὸ 1947, καὶ εἶναι χαρακτηριστικὲς τῶν ἐπιστημονικῶν τάσεών του, ἀρχαία τοπογραφία καὶ ἀρχαία θρησκεία. Ὅσες ἀκολούθησαν τὰ ἐπόμενα χρόνια ἕως τὸ 1973, ἔχουν ὡς θέματα τοπογραφικὰ ζητήματα τῆς Θεσσαλίας ἢ θεότητες θεσσαλικές, μὲ ἐξάιρεση τὴ μελέτη του γιὰ τὸ Ἄσκληπιεῖο τῆς Μεσοήνης.

Μὲ τὴν ἐγκατάστασή του στὴν Ἀθήνα τὰ θέματα τῶν μελετῶν του γίνονται εὐρύτερα χωρὶς νὰ ἐγκαταλείπονται τὰ θεσσαλικά του ἐνδιαφέροντα ὡς πρὸς τὴν ἀρχαία θρησκεία.

Πολὺ νωρὶς συνέλαβε τὴν ἰδέα τῆς ἔκδοσης τοῦ ἔργου τοῦ Πausanίου, *Ἑλλάδος Περιήγησις*, μὲ ἐπεξεργασία τοῦ ἀρχαίου κειμένου, νεοελληνικὴ μετάφραση καὶ σχόλια. Τὸ ἐγχείρημα ἦταν μεγαλεπήβολο ἀλλὰ ἀναγκαῖο, διότι οἱ ἀνασκαφὲς οἱ ὁποῖες εἶχαν γίνεῖ στους τόπους πού εἶχε περιηγηθεῖ ὁ Pausanias ἐπέβαλαν, κατὰ τὸ πρῶτο μισὸ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, τὴ

ριζική αναθεώρηση καὶ τὴ συμπλήρωση τῶν δύο βασικῶν σχολιασμένων ἐκδόσεων τοῦ Πausανία, τοῦ J. G. Fraser, *Pausanias's Description of Greece* (Λονδίνο, 6 τόμοι, 1898) καὶ τῶν Hermann Hitzig καὶ Hugo Blümner, *Des Pausanias Beschreibung von Griechenland* (Λειψία, 6 τόμοι, 1896-1910). Ἀρχαιολόγοι καὶ φιλόλογοι ἐξ ἄλλου μὲ πλῆθος μονογραφιῶν εἶχαν μελετήσει ἐπὶ μέρους ζητήματα ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὸ κείμενο τοῦ Πausανία, ἀλλὰ ἔλειπε ἀκόμη ἡ συνολικὴ ἐπιανεξέταση τοῦ κειμένου μὲ τὸ φῶς τῶν νεώτερων ἀνασκαφῶν καὶ τῶν δημοσιεύσεων.

Ὁ πρῶτος τόμος τῆς νέας αὐτῆς ἐκδοσης τοῦ Πausανία ἀπὸ τὸν Ν. Παπαχατζῆ ἐκδόθηκε τὸ 1963 καὶ περιεῖχε τὰ *Κορινθιακὰ* - *Λακωνικὰ*. ὁ δεῦτερος τὸ 1965 μὲ τὰ *Μεσσηνιακὰ* - *Ἡλιακὰ*, ὁ τρίτος τὸ 1967 μὲ τὰ *Ἀχαϊκὰ* - *Ἀρκαδικὰ* καὶ ὁ τέταρτος τὸ 1969 μὲ τὰ *Βοιωτικὰ* - *Φωκικὰ*. Σύνολο σελίδων 2.306. Τὰ *Ἀττικὰ* θὰ τὰ παρουσίαζε τελευταῖα.

Μὲ τὴν ἀποχώρηση ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία του καὶ τὴ μόνιμη ἐγκατάστασή του στὴν Ἀθήνα ἔγινε δυνατὴ ἡ ἀπασχόλησή του μὲ τὴ νέα ἐκδοσι τοῦ ἔργου του αὐτοῦ, ποὺ ἀνέλαβε ἐκδό-της τῶν Ἀθηνῶν, πάνω σὲ νέες βάσεις.

Ἡ ἐκδοσι ἄρχισε μὲ τὰ *Ἀττικὰ* (1974) καὶ συνεχίστηκε καὶ ὀλοκληρώθηκε μὲ τὰ *Κορινθιακὰ* - *Λακωνικὰ* (1976), *Μεσσηνιακὰ* - *Ἡλιακὰ* (1979), *Ἀχαϊκὰ* - *Ἀρκαδικὰ* (1980) καὶ *Βοιωτικὰ* - *Φωκικὰ* (1981). Ἡ δημοσίευσι ἔγινε σὲ μεγάλο σχῆμα καὶ πλουτίστηκε μὲ ἀφθονα σχέδια καὶ ἔγχρωμες φωτογραφίες, μὲ τίς ὁποῖες τὸ κείμενο τοῦ Πausανία καὶ τὰ σχόλια τοῦ Ν. Παπαχατζῆ εἰκονογραφοῦνται πλήρως (2.883 σελίδες, 2.117 εἰκόνες). Χρόνια μετὰ τὴν ὀλοκλήρωσι τοῦ ἔργου τοῦ εἶχα προτείνει τὴν ἐκδοσι τοῦ Πausανία σὲ μικρότερο σχῆμα καὶ μὲ συνοπτικὰ σχόλια, ὥστε τὸ βιβλίο νὰ γίνε περισσότερο χρηστικὸ, πρότασι ποὺ ἐξετάστηκε μὲ ἐνδιαφέρον. Ἡ προχωρημένη ἡλικία του, ἡ κόπωση ἀπὸ τὴν δεῦτερη ἐκδοσι καὶ ἡ ἀσχολία του μὲ θέματα λατρείας τῶν Ἀρχαίων δὲν τὸν ἄφησαν νὰ ἐπιχειρήσει τὸ ἔργο αὐτό.

Ὅταν ἄρχισε νὰ ἐκδίδει τὸν Πausανία ὁ σκοπὸς του ἦταν καθαρὰ διδασκτικὸς. Στὸν πρόλογο τοῦ πρώτου τόμου τῆς ἀ' ἐκδοσης λέγει ὅτι «σκοπὸς τοῦ βιβλίου τούτου εἶναι ἡ ἀκριβῆς

νεοελληνική απόδοση καὶ ὁ ὑπεύθυνος ὑπομνηματισμὸς τοῦ κειμένου τοῦ Πausανία, ὥστε νὰ μπορεῖ μὲ ἐμπιστοσύνη νὰ τὸ πιάσει στὰ χέρια του κάθε ἀναγνώστης ποὺ συνήθισε νὰ μὴν ἀρκεῖται στὴν εὐκόλη δουλειὰ καὶ στὴν προχειρολογία». Γράφοντας αὐτὰ καθόριζε μὲ ἀκρίβεια τὰ ὅρια τοῦ ἔργου του, συγχρόνως ὅμως ἔδινε τὴ γενικὴ εἰκόνα τῶν ἑλληνικῶν προσπαθειῶν ἐκδόσης τοῦ Πausανία: εὐκόλη δουλειὰ καὶ προχειρολογία. Λίγες εἶναι οἱ ἑλληνικὲς ἐκδόσεις ἀρχαίων συγγραφέων ποὺ ξεπερνοῦν αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο. Στὴ δευτέρη ἐκδοση, στὸν πρόλογο τῶν *Ἀτικῶν*, ἐπαναλαμβάνει τὶς ἴδιες ἔννοιες μὲ ἄλλα λόγια: «Ἡ ἐκδοση ἔχει πρῶτα σκοπὸ νὰ δώσει ἀρχαῖο κείμενο ὅσο πὸ αὐθεντικὸ ἐπιτρέπει ἢ σύγχρονη κριτικὴ ἀποκατάστασή του - ἐπιδιώχτηκε ὄχι ἡ παρουσίαση ἄγνωστου ὑλικοῦ, ἀλλὰ ἡ χωρὶς ἀνακρίβειες συμπύκνωση τῶν πορισμάτων τῆς τοπογραφικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς ἔρευνας».

Ὑπομνηματίζοντας ὁ Ν. Παπαχατζῆς τὸ κείμενο τοῦ Πausανία δὲν περιορίζεται νὰ σχολιάζει καὶ νὰ διασαφηνίζει τὰ ὅσα περιέχονται σ' αὐτὸ ἀλλὰ προσφέρει γιὰ τὸν κάθε τόπο πλήρη τὴν εἰκόνα τῆς ἔρευνας, ἀπὸ τὴν ὁποία γνωρίζουμε σήμερα περισσότερο ἀπὸ ὅσα μᾶς διέσωσε ὁ Περιηγητής. Ἔτσι τὸ ἔργο του αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν τοπογραφία, τὴ μυθολογία καὶ τὴ μελέτη τῆς λατρείας τῶν τόπων ποὺ περιγράφει ὁ Πausανίας, καὶ ἐκπληρώνει στὸ ἀκέραιο τὸν σκοπὸ ποὺ μὲ τόση μετριοφροσύνη ἔθεσε καὶ στὶς δύο ἐκδόσεις ὁ συγγραφέας.

Σημαντικὸ γιὰ τὴν ἀρχαία θρησκεία εἶναι τὸ βιβλίον του, *Ἡ θρησκεία στὴ ἀρχαία Ἑλλάδα* (1987¹, 1996²) μὲ τὸ ὁποῖο, κατὰ τοὺς λόγους του, θέλησε «νὰ ἐπισημάνει τὴν ἰδιαίτερη σημασία τῶν χθόνιων λατρειῶν, ἀφότου αὐτὲς ἔκαναν τὴν ἐμφάνισή τους στὴ νησιωτικὴ καὶ ἠπειρωτικὴ Ἑλλάδα ὡς τὸ τέλος τῆς ἀρχαιότητος». Εἶναι ἀτύχημα ὅτι δὲν ἀποπειράθηκε γιὰ τὴν ἀρχαία λαϊκὴ θρησκεία ἓνα ἔργο τῆς πνοῆς τοῦ Πausανία του.

Ὁ Ν. Παπαχατζῆς ἀγαποῦσε τὴν Ἑταιρεία καὶ οἱ καλύτερες μελέτες του δημοσιεύτηκαν στὴν *Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίδα*. Μετὰ τὸ 1988 μὲ εὐχαρίστηση προσέφερε τὴ συνεργασία του καὶ στὸν *Μέντορα*, στὶς σελίδες τοῦ ὁποίου ἀπὸ τὸ 1989 ἕως τὸ 1998 δημοσιεύτηκαν δεκαἕξι μικρὰ μελετήματά του γιὰ θέματα τῆς ἀρχαίας λατρείας κυρίως.

Ὅσοι γνώριζαν τὸν Ν. Παπαχατζῆ ἐντυπωσιάζονταν ἀπὸ τὴ σεμνότητα καὶ τὴ μετριοφροσύνη του, ἀπὸ τὴν ἀφιλοκέρδεια καὶ τὴ γενναιοδωρία του. Ἐζῆσε τὴ ζωὴ του ἀθόρυβα, μακριὰ ἀπὸ τὰ φθονερὰ βλέμματα τοῦ κόσμου καὶ ἀπέφυγε τὴ δημοσιότητα, ἡ ὁποία θὰ ἦταν γι' αὐτὸν κάτι τὸ πολὺ εὐκόλο. Ἄκουσε τὸν ἔπαινο μόνο τῶν λίγων. Τὸ 1982 βραβεύτηκε μὲ τὸ χαλκὸ μετάλλιο τῆς Ἀκαδημίας. Ἡ Πολιτεία δὲν τὸν τίμησε γιὰ τὸ μεγάλο ἔργο του.

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΧΑΤΖΗ

1. *Τὰ λείψανα καὶ ἡ ἱστορία τῶν ἀρχαίων πόλεων τῆς περιοχῆς τοῦ Βόλου* (1937).
2. *Ζωὴ καὶ θρησκεία στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα* (1947).
3. *Μνηκῆνες καὶ Τίρυνθα* (1951).
4. *Ἡ περιοχὴ τοῦ Βόλου ἀπὸ ἄποψη ἀρχαιολογικῆ καὶ ἱστορικῆς* (1954).
5. Τὸ μακεδονικὸ ἀνάκτορο τῆς Δημητριάδας, *Θεσσαλικά* 1958.
6. Ἡ Πασικράτα τῆς Δημητριάδας, *Θεσσαλικά* 1958.
7. Ἡ σημερινὴ θέσις τῆς τοπογραφικῆς μελέτης τῆς Θεσσαλίας, *Θεσσαλικά* 1959.
8. Μαγνησία πόλις, ἡ «ὑπὸ τὸ Πήλιον», *Θεσσαλικά* 1959.
9. Ἡ Κορόπη καὶ τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλλωνα, *Θεσσαλικά* 1960.
10. Τὸ Ἀσκληπιεῖο τῆς Μεσοῆνης ὡς κέντρο τῆς δημόσιας ζωῆς της, στὸ *Χαριστήριον εἰς Ἀ. Κ. Ὀρλάνδον* (1967).
11. Ζεὺς Ἄφριος τῶν Φερῶν, στὸ *Κέρνος, Τιμητικὸς τόμος γιὰ τὸν Γ. Μπακαλάκη* (1972).
12. Τὰ ὄχυρά τῶν Ἀντιγονιδῶν στὸ μυχὸ τοῦ Παγασικοῦ ὡς πρόκληση κατὰ τῆς ἐλληνικῆς αὐτονομίας, *Ἀρχεῖον Θεσσαλικῶν Μελετῶν* 1973.
13. Ποσειδῶν Ταινάριος, *ΑΕ* 1976.
14. *Das antike Korinth. Die Museen von Korinth, Isthmia und Sicyon* (1977).
15. «Μογοστόκοι Εἰλείθυιαι» καὶ κουροτρόφοι θεότητες, *ΑΔ* 1978.
16. Ὁ βοιωτικὸς χάροψ Ἡρακλῆς, *ΑΕ* 1981.
17. Προθεσσαλικὲς λατρεῖες στὴ Θεσσαλία τῶν ἱστορικῶν χρόνων, *Ἀνθρωπολογικά* 1981.

18. Ἡ μαγικὴ δομὴ τῆς θρησκείας στὰ νεολιθικὰ χρόνια, *ΑΕ* 1983.
19. Μύθοι καὶ ἀρχαιότερες λατρεῖες τῆς θεσσαλικῆς Μαγνησίας, *ΑΕ* 1984.
20. Θεσσαλικὲς προολυμπακὲς θεότητες τοῦ κάτω κόσμου, *ΑΕ* 1985.
21. Οἱ «νέοι θεοὶ» καὶ «οἱ θεοὶ πρότεροι» τοῦ Αἰσχύλου, *ΑΕ* 1986.
22. Τὸ Ἡραῖο τῆς Κορίνθου καὶ ἡ λατρεία τῶν «παιδιῶν τῆς Μήδειας», στὸ *Φῖλια Ἐπη εἰς Γεώργιον Ε. Μυλωνᾶν* II (1987).
23. *Ἡ θρησκεία στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα* (1987¹, 1996²).
24. Ἡ θεὰ Δήμητρα «σύνναος» τοῦ Ποσειδῶνα, *ΑΕ* 1988.
25. Ἡ χθόνια Ἀθηνᾶ καὶ οἱ συλλατρευόμενες χθόνιες θεότητες στὴν Ἀκρόπολη τῶν Ἀθηνῶν, *ΑΕ* 1989.
26. Ἡ λαϊκὴ θρησκεία στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα τῶν ἱστορικῶν χρόνων, *ΑΕ* 1990.
27. Ἡ ἑλληνικὴ θεὰ Ρέα καὶ ἡ φρυγικὴ «Μητέρα τῶν θεῶν» ἢ Μεγάλῃ Μητέρα, *ΑΕ* 1993.
28. Πρωτοκυκλαδικὴ θρησκευτικότητα, *Συριανὰ Γράμματα* 1995.
29. *Πανοσιόνιον Ἑλλάδος Περιήγησις*:

Πρώτη ἔκδοση

Κορινθιακὰ - Λακωνικά (1963)

Μεσσηνιακὰ - Ἡλιακά (1965)

Ἀχαικὰ - Ἀρκαδικά (1967)

Βοιωτικὰ - Φωκικά (1969)

Δεύτερη ἔκδοση

Ἀττικά (1974)

Κορινθιακὰ - Λακωνικά (1976)

Μεσσηνιακὰ - Ἡλιακά (1979)

Ἀχαικὰ - Ἀρκαδικά (1980)

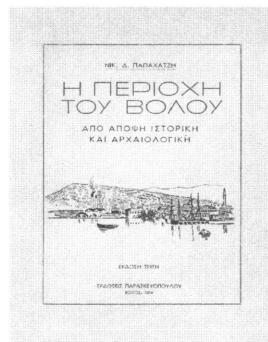
Βοιωτικὰ - Φωκικά (1981)

Δημοσιεύματα στὸ *ΕΔΑΕ* καὶ τὸν *Μέντορα*:

30. Ἐνας ἀρχαιολογικὸς καυγὰς πρὶν ἀπὸ 100 χρόνια, *ΕΔΑΕ* 5, 1989, 7-9.
31. Ἀφανεῖς συντελεστὲς τῶν μεγάλων ἔργων τῆς ἀθηναϊκῆς Ἀκρόπολης, *ΕΔΑΕ* 6, 1989, 27-30.
32. Βεβήλωση ἐνὸς ἱεροῦ στὴν Ἀκρόπολη τῶν Ἀθηνῶν τὸ καλοκαίρι τοῦ 306 π.Χ., *ΕΔΑΕ* 8, 1989, 12-15.

33. Ὁ Προκοννήσιος Ἀριστέας καὶ τὰ Ἀριμάσπεια ἔπη. Ἐνας θεράπων τοῦ Ἀπόλλωνα, προφήτης καὶ ποιητής, *ΕΔΑΕ* 9, 1990, 10-13.
34. Ὁ ἱερέας καὶ προφήτης τοῦ Ἀπόλλωνος Ἄβαρις καὶ ὁ θρυλικὸς λαὸς τῶν «Υπερβορέων», *ΕΔΑΕ* 12, 1990, 114-119.
35. Ὁ ἀφανὴς Κλέαρχος ὁ Μεθυδριεὺς σύμβολο φωτισμένης ἑλληνικῆς εὐλάβειας, *ΕΔΑΕ* 13, 1990, 138-141.
36. Σύγχρονες ἀπόψεις γιὰ τοὺς ἑλληνικοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, *ΕΔΑΕ* 14, 1991, 11-14.
37. Ὁ Κνώσιος Ἐπιμενίδης καὶ ὁ θρησκευτικὸς καθαρμὸς τῆς Ἀθήνας, *ΕΔΑΕ* 16, 1991, 86-89.
38. Ὁ Σκύθης Ἀνάχαρις στὴν Ἑλλάδα τῶν ἀρχαϊκῶν χρόνων, *ΕΔΑΕ* 18, 1991, 166-169.
39. Ἡ καταδίκη τῶν αἱματηρῶν θυσιῶν ἐνθαρρυνόταν ἀπὸ τὸ δελφικὸ ἱερό, *Ὁ Μέντωρ* 19, 1992, 10-13.
40. Ὁ Φερεκύδης ἀπὸ τὸ νησιὶ τῆς Σύρου, *Ὁ Μέντωρ* 22, 1992, 140-143.
41. Γλαῦκος ὁ Λακεδαιμόνιος, *Ὁ Μέντωρ* 23, 1992, 157-160.
42. Μία μικρὴ πραγματεία τοῦ 4ου μ.Χ. αἰ. *περὶ θεῶν* τῆς προχριστιανικῆς θρησκείας, *Ὁ Μέντωρ* 25, 1993, 49-66.
43. Μία ἐπιγραφικὴ μαρτυρία τοῦ 1ου π.Χ. αἰ. γιὰ ἰδιότυπη λατρεία σὲ ἰδιωτικὸ ἱερὸ τῆς ἐποχῆς, *Ὁ Μέντωρ* 27, 1993, 148-152.
44. Τὸ «Λύκειο» τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας, *Ὁ Μέντωρ* 44, 1997, 98-102.
45. Ὁ Ἡρακλῆς χρωστοῦσε τὴ ζωὴ του στὴ Θηβαία ἡρωΐδα Γαλιθιάδα, *Ὁ Μέντωρ* 45, 1998, 30-32.

B.X.II.

ΒΡΑΧΥ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ 2002

Οί άρχαιρεσίες τής 'Αρχαιολογικής 'Εταιρείας έπρόκειτο νά γίνουν τόν Μάιο τού 2003. Τά όσα συνέβησαν άπό τόν Νοέμβριο τού 2001 έως τόν 'Οκτώβριο τού 2002 έφεραν τήν πρόωρη διεξαγωγή τους.

Αίτία ήταν ή άδυναμία λειτουργίας τού Διοικητικού Συμβουλίου, γιά τούς λόγους πού έχουν έκτεθει έγγράφως. 'Η άντικατάσταση τού Προέδρου άπό τó Συμβούλιο προσβλήθηκε στά δικαστήρια μέ τή διαδικασία τών ασφαλιστικών μέτρων τά όποια ζήτησαν ό τέως Πρόεδρος καί τέσσερις έταίροι (Σπ. Κοκκολιάδης, Χρ. Ντούμας, Γ. Παπαθανασόπουλος, 'Αθ. Παπαθανασόπουλος). Τό δικαστήριο (Μονομελές Πρωτοδικείο) δέχθηκε τήν αίτηση (7 'Οκτωβρίου, δικαστής κυρία Περιστεράκη), άκύρωσε τήν άπόφαση τού Συμβουλίου τής 17 Σεπτεμβρίου μέ τήν όποία είχε άντικατασταθει ό Πρόεδρος, όπως έπίσης άκύρωσε τήν σύγκληση Γενικής Συνέλευσης γιά τίς 12 'Οκτωβρίου καί τήν προκήρυξη άρχαιρεσιών γιά τίς 19 'Οκτωβρίου πού είχε άποφασίσει τó Συμβούλιο.

Τό δικαστήριο διόρισε άκόμη προσωρινό Συμβούλιο γιά τήν διεξαγωγή άρχαιρεσιών μέσα σέ δύο μήνες άπό τήν έκδοση τής άπόφασης (άριθμ. 74112/10 'Οκτωβρίου). Τά πρόσωπα τού προσωρινού Συμβουλίου ύποδείχθηκαν άπό τόν κ. 'Υπουργό Πολιτισμού, ό όποιος παρενέβη στή διαδικασία τών ασφαλιστικών μέτρων έπειτα άπό έγγραφη πρόσκληση τού τέως Προέδρου καί τών τεσσάρων έταίρων πού μνημονεύτηκαν. Τό προσωρινό Συμβούλιο άποτελέσαν οί: Γεώργιος Μπαμπινιώτης Πρόεδρος, Κωνσταντίνος Παπαπάνος 'Αντιπρόεδρος, Νικόλαος Ζίας Γενικός Γραμματεύς. Μέλη: Πάντος Πάντος, 'Αγγελος Δεληβορριάς, Νίκος Θέμελης, Δημήτριος Κωνσταντίνος, Χάιδω Κουκούλη, Χαράλαμπος Μπούρας, Λιάνα Παρλαμά, Χαράλαμπος Μπακιριτζής.

Τό προσωρινό αυτό Συμβούλιο άνέλαβε τή διοίκηση τής 'Εταιρείας στίς 15 'Οκτωβρίου καί προκήρυξε άρχαιρεσίες γιά τίς 8 Δεκεμβρίου. Τό πρακτικό τής διεξαγωγής τους άκολούθει.

Α' ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Κυρίες καὶ Κύριοι Ἐταῖροι,

Ὅπως ὀρίζουν τὰ ἄρθρα 30 καὶ 31 τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἐταιρείας, σᾶς καλοῦμε στὴν Α' Ἐκτακτὴ Συνέλευση τοῦ 2002, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ τὸ Σάββατο 12 Ὀκτωβρίου 2002, ὥρα 11 π.μ., στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ μεγάρου τῆς Ἐταιρείας.

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

1. Ἐκθεση ἀπὸ τὸν Γενικὸ Γραμματεῖα τοῦ Συμβουλίου τῶν Πεπραγμένων ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 2002 μέχρι 11 Ὀκτωβρίου 2002.
2. Ἀπόφαση τῆς Συνέλευσης γιὰ τὰ Πεπραγμένα ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου.

Ἀθήνα, 17 Σεπτεμβρίου 2002

Ὁ Πρόεδρος
Αἴτελος Σ. Βλαχος

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Βασίλειος Χ. Πετράκος

Β' ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Κυρίες καὶ Κύριοι Ἐταῖροι,

Ὅπως ὀρίζουν τὰ ἄρθρα 30 καὶ 31 τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἐταιρείας, σᾶς καλοῦμε στὴ Β' Ἐκτακτὴ Συνέλευση τοῦ 2002, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ τὸ Σάββατο 19 Ὀκτωβρίου 2002, ἀπὸ 10 π.μ. ἕως 1 μ.μ., στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ μεγάρου τῆς Ἐταιρείας.

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Ἐκλογή μὲ μυστικὴ ψηφοφορία Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας γιὰ τὴν τριετία 2002-2005.

Ἀθήνα, 17 Σεπτεμβρίου 2002

Ὁ Πρόεδρος
Αἴτελος Σ. Βλαχος

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Βασίλειος Χ. Πετράκος

Ἰδιοτυπία τῶν ἀρχαρεσιῶν αὐτῶν, σὲ σχέση με ὅσες ἔγιναν τὰ τελευταῖα πενήντα χρόνια εἶναι ὅτι, παρὰ τὶς διατάξεις τοῦ Ὄργανισμοῦ ποὺ ὀρίζει ὅτι οἱ ἐταῖροι κάτοικοι Ἀττικῆς (κατὰ τὸν Ὄργανισμὸ ἄρθρο 5: ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ - - ἐκλέγεσθαι μόνο οἱ ἐν Ἀθήναις ἢ ἐν Πειραιεὶ μονίμως οἰκοῦντες) εἶναι αὐτομάτως ὑποψήφιοι, ἐπιβλήθηκε ἡ ἐντὸς προθεσμίας ὑποβολὴ τῶν ὑποψηφιοτήτων. Ἄλλη ἰδιοτυπία ἦταν ἡ χρῆση χειρογράφων ψηφοδελτίων καὶ ἡ ἀπαγόρευση τῶν ἐντύπων.

Ὅπως ἤδη γνωρίζετε, ἐξελέγησαν ὡς Σύμβουλοι ὀκτὼ Ἐταῖροι οἱ ὁποῖοι συγκροτήθηκαν σὲ σῶμα, τὴν Τρίτη 10 Δεκεμβρίου, ὡς ἑξῆς: Ἄγγελος Βλάχος Πρόεδρος, Μάντω Οἰκονομίδου Ἀντιπρόεδρος, Βασίλειος Πετράκος Γενικὸς Γραμματεὺς. Μέλη: Ἰωάννης Παπαποστόλου, Ἰορδάνης Δημακόπουλος, Μαρία Παντελίδου Γκόφα, Ἐπαμεινώνδας Σηλιωτόπουλος, Σπυρίδων Κανίνιας.

Κατὰ τὴν ἴδια συνεδρία τὸ Συμβούλιο ἐξέλεξε γιὰ τὴ συμπλήρωσή του τρία ἀκόμη μέλη ἐξ Ἐταίρων (ἄρθρο 9 τοῦ Ὄργανισμοῦ), τὸν Παναγιώτη Βοκοτόπουλο, τὸν Διονύσιο Μινῶτο καὶ τὴν Ἐλένη Παπασταύρου.

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΚΤΑΚΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Κυρίες καὶ Κύριοι Ἐταῖροι,

Σύμφωνα με τὴν ὑπ' ἀρ. 7412/10-10-2002 ἀπόφαση τοῦ Μονομελοῦς Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, σὺν καλοῦμε σὲ Ἐκτακτὴ Γενικὴ Συνέλευση τὴν **Κυριακὴ 8 Δεκεμβρίου 2002, ὥρα 10.00**, στὸ μέγαρο τῆς Ἐταιρείας, Πανεπιστημίου 22.

Ἡμερήσια διάταξη

Ἐκλογή με μυστικὴ ψηφοφορία νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας.

Ἡ ψηφοφορία θὰ λήξει σὺς 16.00.

Ἀθῆνα, 22 Νοεμβρίου 2002

Ὁ Πρόεδρος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ
Πρέτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΙΑΣ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 2002 ἡ Ἐταιρεία βρισκόταν, κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ ποιητῆ, «σ' ἓνα λαγκάδι σκοτεινὸ». Ἡ κρίση τῶν Ἐταίρων ἀποκατέστησε τὰ πράγματα.

B.X.Π.

ΟΙ ΑΠΟΝΤΕΣ ΤΟΥ 2002

Νία Σιράτου († 10 Ἰανουαρίου)· Ἄγγελος Χωρέμης († 10 Μαρτίου)· Γεώργιος Μιχαηλίδης Νουάρος († 7 Ἰουλίου)· Νικόλαος Παπαχατζῆς († 19 Ἰουλίου)· Εὐαγγελία Δεϊλάκη († 24 Ἰουλίου)· Εὐθυμία Γ. Μιχαηλίδου Νουάρου († 8 Σεπτεμβρίου)· Lilly Kahil († 4 Δεκεμβρίου)· Στέλλα Παπαδάκη Oecland († 21 Δεκεμβρίου).

ΔΩΡΕΑ

Ὁ Ἐταῖρος κ. Ἀναστάσιος Σιαφάκας προσέφερε γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἐταιρείας χρηματικὸ ποσὸν στὴ μνήμη Φωτίου Κορούζη.

Προσθήκη: Συμπληρωματικῶς πρὸς ὅσα γράφονται στὸν *Μέντορα* 63 (Ἰουνίου 2002 σ. 64 σμ. 1 καὶ 2) γιὰ τὴν προσφυγὴ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας στὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ Μαραθῶνος, προσιθεται ὅτι τὴν ὑπόθεση χειρίστηκε ὁ δικηγόρος κ. Βασίλειος Δωροβίνης.

ΠΡΑΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Στην Ἀθήνα σήμερα τὴν 8η Δεκεμβρίου 2002 ἡμέρα Κυριακή καὶ ὥρα 10.00 ἔπειτα ἀπὸ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 7412/10-10-2002 Ἀπόφαση τοῦ Μονομελοῦς Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἀπὸ 22/11/2002 πρόσκληση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ποὺ κοινοποιήθηκε ἐμπροθέσμως, συνήλθαν στὸ μέγαρο τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας οἱ ἑταῖροι (μέλη) τῆς Ἐταιρείας μὲ ἡμερήσια διάταξη κατὰ τὴν δικαστικὴ Ἀπόφαση: «ἐκλογὴ μὲ μυστικὴ ψηφοφορία νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας».

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καθηγητῆς Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, πρὶν ἀπὸ τὴν ἔναρξη τῆς διαδικασίας τῶν ἀρχαιρεσιῶν ἐξήγησε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον θὰ διεξαχθεῖ ἡ ψηφοφορία σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. ἡ ὁποία στηρίχθηκε σὲ γνωμοδότηση εἰδικοῦ περὶ τὰ θέματα ἀρχαιρεσιῶν σωματείων νομικοῦ. Στους ἑταίρους ἔχει διανεμηθεῖ, εἶπε ὁ κ. Πρόεδρος, κενὸ φύλλο χαρτιοῦ μὲ τὸ σῆμα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, στὸ ὁποῖο μποροῦν οἱ κ.κ. ἑταῖροι νὰ γράψουν μέχρις ὀκτώ ὀνοματεπώνυμα ἀπὸ τὸν ἀνηρητημένο κατάλογο τῶν 23 ὑποψηφίων γιὰ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο.

Ταυτοχρόνως ἐγκατεστάθη ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐκτάκτου Γενικῆς Συνελεύσεως ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. τῆς Ἐταιρείας καθηγητῆς κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ὡς Γραμματεὺς, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Δ.Σ. καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Νικόλαος Ζίας, καθὼς καὶ τὰ μέλη τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας κ.κ. Δικαῖος Βαγιακάκος, Δημήτριος Κοζομπόλης, Ἀλέξανδρος Μαζαράκης Αἰνιάν, Διονύσιος Μινῶτος καὶ Μαρία Οἰκονομάκου, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 31 τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας.

Πρὶν ἀπὸ τὴν ἔναρξη τῆς ψηφοφορίας διατυπώθηκαν ἀπὸ μερικοὺς ἐταίρους διαφωνίες γιὰ τὴν σύνθεση τοῦ Προεδρείου. Ὁ Πρόεδρος ζήτησε νὰ κατατεθοῦν ἐνστάσεις γραπτῶς καὶ ὁ κύριος Σπῦρος Ἰακωβίδης κατέθεσε γραπτὴν ἐνσταση ἢ ὁποία καὶ καταχωρεῖται στὸ παρὸν πρακτικό:

«Πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν. Ἐφορευτικὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Ἀρχαιρεσιῶν τῆς 8 Δεκεμβρίου 2002.

Διὰ τῆς παρουσίας ἐνίσταμαι κατὰ τῆς Προεδρίας τῆς σημερινῆς Συνελεύσεως τῶν ἀρχαιρεσιῶν ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ προσωρινοῦ Γενικοῦ Γραμματέως, διότι κατὰ τὸ ἄρθρο 31 τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἑταιρείας τῆς Συνελεύσεως πρέπει νὰ προεδρεύει τὸ κατὰ τὴν 19 Μαΐου 2002 ἐκλεγὲν Προεδρεῖον.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς αὐτοῦ προεδρεύουν τῶν Ἐκτάκτων Συνελεύσεων κατὰ τὸ διάστημα 1 Ἰανουαρίου μέχρι τῆς Α΄ Τακτικῆς Συνεδριάσεως ἐκάστου ἔτους, διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖο δὲν ὑπάρχει ἐκλεγμένο ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως Προεδρεῖο.

Παρακαλῶ γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ Ὄργανισμοῦ. Μὲ τιμὴ Σπῦρος Ἰακωβίδης».

Ἡ ψηφοφορία ἄρχισε τὴν προγραμματισθεῖσα ὥρα στοὺς δύο εἰδικὰ διαμορφωμένους θαλαμίσκους ὅπου οἱ ἐταῖροι ἐγγράφουν στὸ δελτίο μὲ τὸ σῆμα τῆς Ἑταιρείας μέχρις 8 ὀνόματα ἀπὸ τὸν ἀνηρτημένο κατάλογο ὑποψηφίων ὡς κάτωθι:

Ἀραβαντινὸς Λεωνίδης Βασίλειος

Βλάχος Ἄγγελος

Γερουλάνου Αἰμιλία

Δημακόπουλος Ἰορδάνης

Δοντᾶς Γεώργιος

Θέμελης Πέτρος

Κανίνιας Σπυρίδων

Κοκκολιάδης Σπυρίδων

Κόλλιας Ἡλίας

Κωνσταντῖος Δημήτριος

Μπούρας Χαράλαμπος

Ντούμας Χρίστος
 Οικονομίδου Μάντω
 Παντελίδου Γκόφα Μαρία
 Παπαθανασόπουλος Ἀθανάσιος
 Παπαθανασόπουλος Γεώργιος
 Παπαποστόλου Ἰωάννης
 Παπίδας Λεωνίδας
 Πετράκος Βασίλειος
 Σακελλαράκης Γιάννης
 Σπηλιωτόπουλος Ἐπαμεινώνδας
 Τζάχου Ἀλεξανδρῆ Ὀλγα
 Χαριτάτος Μάνος

Ἀκολούθως ὀρίσθηκαν ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρο ὡς ψηφοδέκτες ἡ κ. Ντόρα Βασιλικῆ καὶ ὁ κ. Σταῦρος Ἀρβανιτόπουλος.

Τὴν 16.00 ὥρα περατώθηκε ἡ ψηφοφορία. Ἐψήφισαν 289. Στὴν κάλπη εὑρέθησαν 289 φάκελοι οἱ ὅποιοι μονογράφηκαν. Ἀνοίχτηκαν οἱ φάκελοι, μονογράφηκαν καὶ ἀριθμήθηκαν τὰ ψηφοδέλτια. Εὑρέθησαν 288 ἔγκυρα ψηφοδέλτια καὶ 1 ἄκυρο.

Ἔλαβαν:

Ἀραβαντινὸς Λεωνίδης Βασίλειος	ψηφους	33
Βλάχος Ἄγγελος	»	108
Γερουλάνου Αἰμιλία	»	69
Δημακόπουλος Ἰορδάνης	»	136
Δοντᾶς Γεώργιος	»	80
Θέμελης Πέτρος	»	104
Κανίνιας Σπυρίδων	»	109
Κοκκολιάδης Σπυρίδων	»	14
Κόλλιας Ἡλίας	»	66
Κωνσταντῆς Δημήτριος	»	41
Μπούρας Χαράλαμπος	»	89
Ντούμας Χρίστος	»	97
Οἰκονομίδου Μάντω	»	147
Παντελίδου Γκόφα Μαρία	»	129
Παπαθανασόπουλος Ἀθανάσιος	»	17
Παπαθανασόπουλος Γεώργιος	»	22
Παπαποστόλου Ἰωάννης	»	142

Παπίδας Λεωνίδας	»	12
Πετράκος Βασίλειος	»	167
Σακελλαράκης Γιάννης	»	76
Σπηλιωτόπουλος Έπαμεινώνδας	»	118
Τζάχου Άλεξανδρή Όλγα	»	57
Χαριτάτος Μάνος	»	49

Έλαβαν επίσης από μία ψήφο οί κ.κ. Δεσποίνης Γεώργιος, Ίακωβίδης Σπύρος καί Λεμπέση Άγγελική.

Ευρέθησαν 3 ψηφοδέλτια λευκά.

Κατόπιν τής άνωτέρω διαλογής εκλέγονται κατá σειράν έπιτυχίας οί κάτωθι:

1. Πετράκος Βασίλειος	μὲ ψήφους	167
2. Οίκονομίδου Μάντω	»	147
3. Παπαποστόλου Ίωάννης	»	142
4. Δημακόπουλος Ίορδάνης	»	136
5. Παντελίδου Γκόφα Μαρία	»	129
6. Σπηλιωτόπουλος Έπαμεινώνδας	»	118
7. Κανίνιας Σπυρίδων	»	109
8. Βλάχος Άγγελος	»	108

Τò πρακτικό τούτο άναγνώσθηκε, επικυρώθηκε καί ύπογράφεται ως κάτωθι:

Ή Έφορευτική Έπιτροπή

Ό Πρόεδρος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ

Ό Γενικός Γραμματεύς
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΙΑΣ

Τά Μέλη τής Έλεγκτικής Έπιτροπείας

ΔΙΚΑΙΟΣ ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΣ - ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΖΟΜΠΟΛΗΣ -
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ ΑΙΝΙΑΝ - ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΜΙΝΩΤΟΣ -
ΜΑΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΟΥ

Οί ψηφολέκτες

ΝΤΟΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ - ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΤΟΥ ΜΕΝΤΩΡΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

Σελίδες 1, 49-57 (Οἱ Ἕλληνες καὶ τὰ μνημεῖα), 81-85 (Ἡ κρίση στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία).

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Β. Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΥ, Ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ Γλαῦ καὶ ἡ δημοσίευσή της: 8. Β. Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΥ, Ἡ ἀρχαιολογία καὶ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα: 12-17. ΝΤΟΡΑΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ, Gla and the Copais in the 13th Century B.C. Ἡ τελικὴ σύνθεση: 18-25. ΧΡΗΣΤΟΥ ΜΠΟΥΛΩΤΗ, Στὸν Γλαῦ διὰ σκαπάνης καὶ γραφίδος Ἰακωβίδη ἢ Ὁ πανεπιστημιακὸς δάσκαλος καὶ συνεργάτης: 26-33.

ΑΝΑΣΚΑΦΗ

Β. Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΥ, Ἡ ἀνασκαφὴ τῆς Τορώνης: 3-7.

ΜΕΛΕΤΗ

ΝΤΟΡΑΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ, Ὁ Ἀπόλλων Chatsworth καὶ ἡ κλασικὴ γλυπτικὴ στὴν Κύπρο: 34-41.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Πρακτικὸ τῆς Α΄ Τακτικῆς Γενικῆς Συνέλευσης τῆς 19 Μαΐου 2002: 58-80. Βραχὺ χρονικὸ τοῦ 2002: 93-95. Οἱ ἀπόντες τοῦ 2002: 95. Δωρεά: 95. Πρακτικὸ Συνεδριάσεως τῆς Ἐκτάκτου Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας: 96-99.

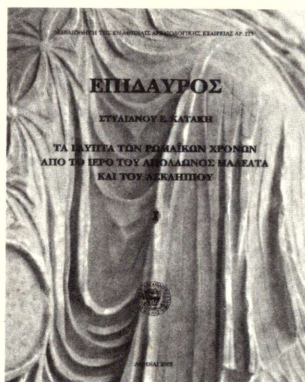
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΒΑΣΑΣ ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ, Jeanne Louis Robert: 42-48. Β. Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΥ, Νικόλαος Παπαχατζῆς (1912 - 19 Ἰουλίου 2002): 86-92.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Ε. ΚΑΤΑΚΗ

ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ
ΤΑ ΓΛΥΠΤΑ ΤΩΝ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΜΑΛΕΑΤΑ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ
I-II

Τόμος I: κείμενο. Τόμος II: πίνακες.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- I. Κατάλογος των γλυπτών.
- II. Τεχνοτροπικές παρατηρήσεις - χρονολόγηση.
- III. Τυπολογικές παρατηρήσεις.
- IV. Σχέσεις γλυπτών και χώρου.
Παρατηρήσεις σχετικά με τον τόπο εύρεσης των γλυπτών.
- V. Το πρόβλημα των έργαστηρίων.
- VI. Τὰ γλυπτά στην ιστορική-κοινωνική εξέλιξη του ιεροῦ.
Γερμανική περίληψη και Εύρετήριο των γλυπτών κατά τύπους και Μουσεία.

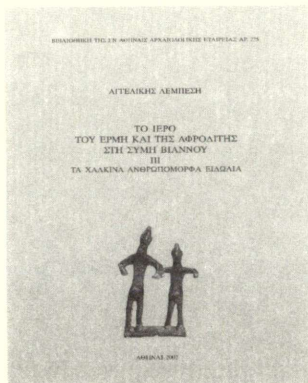
Σχήμα 28×21 εκ.

Διατίθεται στην 'Αρχαιολογική Έταιρεία, Πανεπιστημίου 22, 'Αθήνα 106 72,
τηλ. 210 3625531, Fax 210 3644996.

'Αποστέλλεται επίσης ἐπὶ ἀντικαταβολῆ, κατόπιν παραγγελίας.

ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΛΕΜΠΕΣΗ

ΤΟ ΙΕΡΟ
ΤΟΥ ΕΡΜΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ
ΣΤΗ ΣΥΜΗ ΒΙΑΝΝΟΥ
III
ΤΑ ΧΑΛΚΙΝΑ ΑΝΘΡΩΠΟΜΟΡΦΑ ΕΙΔΩΛΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: 1. Τὸ ἱερό - 2. Μέθοδος μελέτης - 3. Ἡ στάθμη τῆς ἔρευνας.
- II. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.
- III. ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ: Α. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ - Β. ΤΑ ΕΙΔΩΛΙΑ:
α. Μινωικά - β. Μεταβατικῆς περιόδου - γ. Πρωτογεωμετρικά - δ. Γεωμετρικά -
ε. Πρώιμα ἀρχαϊκά - στ. Ἀρχαϊκά - ζ. Αὐστηροῦ ρυθμοῦ - η. Ἑλληνιστικά.
- IV. ΤΕΧΝΙΚΗ.
- V. Ἡ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΙΔΩΛΙΩΝ.
- VI. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ.
- VII. ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ: 1. Οἱ λάτρες - 2. Οἱ ὀ-
πλοφόροι - 3. Τὸ σύνταγμα τῶν κρανοφόρων - 4. Ὁ κυπελλοφόρος - 5. Οἱ τοξό-
τες - 6. Ὁ αὐτομασιγούμενος - 7. Αὐλητῆς καὶ φορμικτῆς - 8. Ὁδηγὸς ταύρου -
9. Οἱ κριοφόροι - 10. Οἱ κοῦροι - 11. Ἡ ἀνδρική καθιστῆ μορφή - 12. Ὁ κένταυρος
- 13. Ἑρμῆς νεανίη ἀνδρὶ ἔοικώς - 14. Διπλὸς Ἑρμῆς - 15. Ἡ γυναικεία μορφή.
- VIII. Οἱ ΑΝΑΘΕΤΕΣ ΤΩΝ ΕΙΔΩΛΙΩΝ.
- IX. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΛΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ: 1. Οἱ ἀρχές - 2. Ἡ
παράδοση - 3. Οἱ ἰδιοτυπίες - 4. Ἡ ἀκμή - 5. Ἡ παρακμή.
- X. Ἡ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΛΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ.
Ἀγγλικὴ περίληψη.

Σχῆμα 28×21 ἐκ.

Διατίθεται σὴν Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρείᾳ, Πανεπιστημίου 22, Ἀθήνα 106 72,
τηλ. 210 3625531, Fax 210 3644996.

Ἀποστέλλεται ἐπίσης ἐπὶ ἀντικαταβολῇ, κατόπιν παραγγελίας.